

הכל לפי החשבון
הרה"ג רבי נח קניאל שליט"א

סוף הפרשה התורה מספרת - "ויאמר יוסף אל העם, הן קניתי אתכם היום, ואת אדמתכם לפרעה". מ"ז כ"ג

שואל המשך חכמה - לשם מה התורה מספרת לנו את הידיעה הכלכלית הזאת? ומתוך ע"פ הגמ' במס' סנהדרין צ"א ע"א. מעשה שבאו אנשי מצרים לפני אלכסנדר מוקדון, ותבעו את בני ישראל. בתורה של בני" מסופר שלקחו כלי כסף וכלי זהב ושמלות מהשכנים ולא החזירו, וא"כ שירשיהם ישלמו למצרים.

נסה לעשות חשבון, אם כל משפחה שאלה בממוצע סכום של 40,000 ₪ (לפי המחירים של היום) סכום התביעה הינו 24,000,000,000 מיליארד. הלך גביהא בן פסיסא ברשות החכמים, ואמר לאלכסנדר מוקדון - קודם שיחזירו לנו שכר עבודה של 600,000 עבדים שעבדו 430 שנה, לפי פשוטו של מקרא, בואו ונעשה חשבון:

- עבד ליום 360 : 12X30
- עבד לשנה 131,400 : 365X360
- עבד 430 שנה 131,400X430 : 56,502,000
- כפול 600,000 עבדים : 33,901,200,000,000

סכום בלתי נתפס (איני יודע איך אומרם את זה) הרבה הרבה יותר מתביעת מצרים. אשר לאחר ג' ימים, ברחו והשאירו שדות וקרמים מלאים, וזו היתה שנת שמיטה.

שואל המשך חכמה: והרי "עבדים היינו לפרעה במצרים" ופרעה חייב לנו את שכרנו, וכיצד גבינו אותו

מהשכנים?
מגלה לנו התורה - מימות יוסף, אין יותר "רכוש פרטי" במצרים. הכל: הכל שייך למלך.
וא"כ גבינו חלק משכרנו מהרכוש שכאילו שייך לשכנים.

יש מנהיג לבירה! הכל מסודר! הכל מתוכנן!!
הגמ' בסוף מס' תענית - עתיד הקב"ה לעשות מחול לצדיקים.
ומבאר הנצי"ב בסוף ספרו משיב דבר. אדם עומד הוא רואה מולו וקצת

מִשְׁנַת חֲכָמִים
מתורתם של רבותינו

לצדדים, אדם שחג במחול רואה את הכל.
בעוה"ז אנו רואים המון דברים תמוהים. עתיד הקב"ה לעשות מחול לצדיקים, ויראו את כל התמונה ויבינו הכל.

השלמה למאמר חנוכה
הרה"ג רבי נחום צבי לובנא שליט"א

דברי תורה כל זמן שאדם הוגה בהן מוצא בהן טעם (עירובין נד:), ומשעסקנו בעניין אחזתיו ולא ארפנו, ובקצירת האומר נשלים היריעה:

מש"כ במחלוקת חכמי ישראל וחכמי אוה"ע על מהלך החמה בלילה שית' כוונתם ע"ד משל אם יש הנהגה מעל להנהגה הטבעית הנגלית לעינינו, או שגם הנסתר מאתנו הינו תחת הארציות, יבואר היטב לידוע שהיום מיוחד להנהגת החסד והלילה לדין. כמש"כ להגיד בבוקר חסדך ואמונתך בלילות, וארז"ל עלה במחשבה לבראות העולם במדת הדין ומשראה שאין יכול להתקיים הקדים רחמים לדין. ובפח"י דקדק עלה במחשבה - עלה דווקא, שמהלך הדין הוא יותר עליון וגבוה מהנהגת הרחמים ואכמ"ל, ולפי"ז מדוקדקין היטב דברי חכמי ישראל שבלילה החמה מהלכת למעלה מן הרקיע, שפי' שיש הנהגה מעל לטבע, כי הלילה אכן רומז להנהגה עליונה יותר - כפי מה שעלה במחשבה להיבראות.

ומכאן נבוא לראות פלאי פלאות במנהגנו בקריה"ת בימי החנוכה. שכן קוראים בכל אחד מימי החנוכה אחד מן הנשיאים שהקריבו בחנוכת המזבח. וביום השמיני קוראים את כל החמשה נשיאים הנותרים. ולכא"ו נדמה שכביכול משלימים ביום זה את שלא הספקנו לקרוא בכל הימים, ואינו מתיישב על הלב לומר שאינו בדווקא אלא על דרך ההכרח, וגם לכא' תמוה שחנוכת המזבח הרי היה י"ב ימים, ובחנוכה אינו

תואם כי אינו אלא רק ח' ימים, וכביכול דוחקים את עבודת י"ב ימי חנוכה הנשיאים לח' ימי חנוכה, וממילא גם בקריה"ת הוצרכו לדחוק את הקרבנות בח' ימים וכאמור, וכל זה נראה דחוק ורחוק.

אמנם לאמור אור חדש על ציון יאר, שכן נתבאר שהמחלוקת בין חכמי ישראל וחכמי יון הוא במהלך החמה בלילה, לאחר שקיעתה במערב וסיבובה דרך צפון, וגזירת יון כתבו על קרן השור כו' היתה לרמוז שבנק' זו של מהלך החמה בלילות, בקרן הפונה לצפון, מורה לפי דעתם על עדיפות חכמתם כמש"א בגמ' שם נראין דבריהם מדברנו, ואילו בניצחון על יון שהדליקו נרות בחצרות קדשין הוא לגלות יקרת מעלתה של חכמת התורה. והנה הנשיאים הנקראים ב'זאת חנוכה' הם מנשה, בנימין, דן, אשר ונפתלי. וסדר הקרבת הנשיאים היה כפי סידרן במסעות (עי' רש"י בתחילת הפר' שם). ובפר' במדבר התבאר שמנשה ובנימין הם בדגל מחנה אפרים ימה פי' במערב. ודן עם החונים על דגלו אשר ונפתלי היו בצד צפון, ונמצא שנשיאים אלו הינם בצד שעליו נסובה המלחמה עם היוונים, פי' אחר שקיעתה במערב ומהלכה בצפון. ולפי"ז קריאת הקרבנות היא דווקא ביום השמיני של חנוכה, שמורה על הנהגה שמעל לטבע כידוע, והוא עומק הניצחון על היוונים כדברי חכמי ישראל כנ"ל שיש הנהגה מעל לנגלה בעולם הטבעי. משא"כ שאר הנשיאים נקראים אחד ליום בימים הקודמים, שהינם חונים לדגליהם ברוחות

הנגלים, ו' ימים ראשונים כפי' ו' צדדי עולם הטבעי, ואפרים ראש הדגל שבמערב נקרא ביום השביעי כי הוא במערב שבשקיעת החמה עוד יש לנו השגת מה בחמה, שגם אחר שקיעתה זהרי אורה מאירים עדיין, והשביעי אמנם אינו בעולם הגשמי שרמז במספר שש כנגד ו' צדדים, אך כידוע ה' הוא הקדושה שבתוך הטבע, וע"כ יש לנו אחיזה בו, ושבת הוא מעין עוה"ב, הרי שיש לנו שייכות לעולם הנצח בתוככי העולם הזה. אך שאר הנשיאים שהינם במהלך החמה הנסתר מאתנו לחלוטין, הם אינם נגלים אלא ביום השמיני המורה במהותו על הנהגה של מעל לטבע.

וע"כ שמו נאה לו 'זאת חנוכה' שבו מתגלה עומק ענינו של חנוכה - התגלות הנהגה שמעל לטבע, והיא היא הנצחון על היוונים שיש מציאות אלקית שהמציאה ומנהיגה את עולם הטבע כרצונו. ודוק ש'זאת' בכל מקום מורה על בהירות הראיה, כמו 'זה קלי ואנוהו' שהורו באצבע, וכן לעת"ל יעשה הקב"ה מחול לצדיקים ויורו באצבע 'זה ה' קוינו לו' (סוף תענית), וכן 'זה מעשה המנורה', שהראה הקב"ה למשה צורתה. וביום זה דווקא, מתוך חשיכת הלילות תאיר באור יקרות אמיתותה של תורתנו הק', ותחת החשיכה שגרמו היוונים היונקת מחשכת הלילות כאמור, יהיה החושך סיבת האורה (שע"ת ש"ב), וגם חשך לא יחשיך ממך ולילה כיום יאיר כחשיכה כאורה' (תהלים קלט יב), עד כי אור חדש על ציון תאיר ונזכה כולנו במהרה לאורו אכ"ר.

הרהורים מ"זאת חנוכה"

עמדתי מול שמונה הנרות, אשר הוסיפו והלכו מיום ליום, והתבוננתי בהם. ראיתי אש יוקדת, מרצדת ומאירה באור גוהות. אמרתי בלבי אין לנו רשות להשתמש בהם, אבל לראותם בלבד הרי מותר, ולהתבונן בהם - מצוה. כשהוספתי להתבונן, הבחנתי שבתוך השלהבת הזוהרת משתלב לו כתם שחור ונוגה. במבט חודר יותר התברר שזוהי פתילה, שמצידה האחד היא טובלת בשמן רגלה, ובקצה השני היא הופכת למאכלת אש. האש ניזונת ממנה, והיא הושחרו פניה.

מכאן ואילך ראה ראיתי שה"לראותם", אינו כל-כך בלבד. הרי מברכים על ראייה זו ברכת "שעשה נסים", ולא "לאבותינו" בלבד כי אם גם לנו ה"חיים כולכם היום". מדוע אנו חיים וכיצד? כי דבקים אנו בה'. והוא יתברך נפח בנו ומדיליה נפח, נשמת חיים והיא נר ה' נשמת אדם. היא זו הזוהרת כאן לפני היא יוקדת מאירה ומחממת. היא זו שנוספה והלכה כאן שמונת ימים.

וכיצד היא חיה ומתקיימת כאן בעולם החמרי, הלא רוחנית היא אין בה ממשות שאפשר למשוש, א"א אפילו נגעת בה? התשובה: זהו סוד העלטה הכהה שבתוך זוהר האש. זה חלק החומר שבאדם, דהיינו הגוף שבלעדיו אין הנשמה יכולה להתקיים בעולם מגושם וחמרי. ממנו היא ניזונת במה שנדרש לה "להתקיים ולעמוד לפניך". אין לה לפתילה חשיבות עצמית, היא שחורה ולא זוהרת, חיה מתקצרים והולכים, בהתאם לכמות השמן

שהוא בבחינת פוחת והולך.

אך כאן טמון אושרנו ותקוותנו, **שכל זמן שהגוף טובל בשמן רגלו, ומזין את עצמו בתורה שנמשלה, בין השאר, לשמן, שמן זית זך כחית למאור, מוארת הנשמה ומאירה.** וגם אם פה ושם ישנן מעידות או נכשלים במכשולות, למדונו רבותינו שכל זמן שהנר דולק עדיין אפשר לתקן!

זאת חנוכה שלנו, להיות מוסיף והולך. הגוף ימלא את תפקיד השמש והפתילה, ובשלב מסוים הוא יגזז. בו יש לנו רשות ואף ציווי להשתמש, למטרה הנעלה של "להעלות נר תמיד".

הדרך להקטין את "אוי לנו מיום הדין"

אנו מתארים לעצמנו, אומר הסבא מסלבודקא בספרו "אור הצפון", שהדבר הקשה ביותר הצפוי לכל אדם, הוא דינו של האדם לאחר פטירתו שבו יענישוהו על עוונותיו. אולם כשנעיין בדברי חז"ל, ניווכח שישנו דבר קשה וחמור הרבה יותר. והיינו עצם הגגת כמות העברות שעבר בימי חייו, לנגד עיניו!

דבר זה אנו למדים מדברי חז"ל הידועים, על הפסוק: "ויאמר יוסף אל אחיו אני יוסף... ולא יכלו אחיו לענות אותו כי נבהלו מפניו". וע"ז אמר אבא כהן ברדלא במדרש: "אוי לנו מיום הדין, אוי לנו מיום התוכחה... יוסף קטנן של שבטים היה ולא היו יכולים לעמוד בתוכחתו, הה"ד 'ולא יכלו אחיו לענות אותו, כי נבהלו מפניו'. לכשיבוא הקב"ה ויוכיח את כל אחד ואחד לפי מה שהוא... על אחת כמה וכמה".

מצד אחד היתה התגלותו של יוסף לאחיו, בשורה גדולה מאד עבורם.

עלינו את הדין ונמעט את הבושה. כי כל זמן שהנר דולק, אפשר עדיין לתקן.

דיעה חשובה אודות תענית עשרה בטבת

כתב ה"חתם סופר" בספר "תורת משה" (סוף פרשת ויקרא): יש להבין מה הטעם שקבעו תענית (עשרה בטבת) על המצור דאז, הלא היתה ירושלים כמה פעמים במצור, ולא קבעו ע"ז תענית, מדוע על המצור שתחילתו היתה בעשרה בטבת קבעו תענית? אלא, הטעם הוא שמה שהיתה העיר בטירת המצור שנתיים וחצי, זה היה בגלל שבאותו היום שצר מלך בבל על ירושלים, ישבו ב"ד של מעלה ודנו האם להחריב את בית המקדש. וגברו אלה שדעתם היתה להחריב, ואכן נחרב הבית.

ממשיך החת"ס ואומר: והנה אין לך שנה שאין קללתה מרובה מחברתה, וכל דור שלא נבנה ביהמ"ק בימיו, כאילו נחרב בימיו. נמצא שבכל שנה ושנה מתחדש חורבן חדש. וזה בכל פעם שמגיע אותו היום של עשרה בטבת שהתחיל אז למעלה משפט החורבן, כמו"כ בכל דור ודור יושבים ב"ד של מעלה וגוזרין חורבן של כל שנה ושנה!

מבואר מדבריו שישנו הבדל מהותי בין עשרה בטבת ובין ט' באב. והיינו שעיקר הצום שנתקן על חורבן הבית הוא בעשרה בטבת. ובכל שנה ישנו בזמן הזה דיון מחודש אם לבנות את בית המקדש או לא. מה שאין כן בט' באב הצום הוא על מה שקרה כבר. ולכן ההלכה היא שאם עשרה בטבת יחול בשבת יצומו אפילו בשבת!

יהי רצון שיבנה ביהמ"ק במהרה בימינו

עד לרגע זה היו סבורים שהוא אבוד בגופו או ברוחו, וגם לא יכלו לעמוד בפני צער אביהם, והנה פתאום מתברר להם שהוא חי וקיים, ומכהן כמשנה למלך מצרים. בכך גם מתברר שלמעשה הם לא עוללו לו רעה, אלא אדרבה על ידם הוא התגלגל עד למעמד הנכבד ומציל את העולם מכליון.

אעפ"כ הם נבהלו, עד שלא יכלו להוציא הגה מפייהם. ולא זו בלבד, אלא "התאכזבו" מזה שהוא פייס אותם, כי ציפיתם היתה - "לא ישטמנו יוסף, והשב ישיב לנו את הרעה אשר גמלנו אותו". כלומר: "הלואי שישטום אותו וישיב לנו רעה". בזה היה אמור להיות להם סיפוק מסוים, שלפחות באו על עונשם. אבל אחרי שיוסף לא הוכיח אותם כלל, ויתירה מזו הוא ניחם אותם, לא היה גבול לבושתם ולבהלתם האיומה מפניו.

ואם כלפי בשר ודם זה כך, מה נורא הוא יום הדין והתוכחה, כאשר יעמוד האדם בפני ב"ד של מעלה ומלך מלכי המלכים, והם יוכיח אותו על כל מעשיו שנעשו במשך ימי חייו. לא על מעשה אחד תהיה התוכחה, כי אם על כל מעשיו אשר נעשו בימי חייו. שום פתחון פה לא יהיה אז להצטדק! מה מאוד איומה תהיה הבושה והבהלה, החשיפה של ים החטאים. ואולי קשה היא יותר מהדין עצמו והעונשים. כי הדין והעונש מביאים הקלה מסוימת בהרגשת הבושה, כאמור לעיל.

עם סיום קריאת הדברים המזעזעים שפרש בפנינו הסבא מסלבודקא, יכולים אנו להתחיל מיד בפעולות להמתקת הדין. לפשפש במעשינו ולפקוח עין על דרכנו. להרבות בסור מרע ובעשה טוב. בכך נקל

י"ל ע"י
משנתה של תורה - רכסים
 ☎ 054-846-8706
 ✉ Mishnatar@gmail.com
 📞 153-4-653-1557

לרפואת
יוסף משה בן אורה
יצחק בן תמר
בתושח"י

זמני היום - לאופק רכסים

10:02 סו"ז תפילה	16:13 הדלקת נרות
11:43 חצות	06:41 נץ החמה
16:43 שקיעה	08:24 מ"ג"א
17:24 צאת שב"ק וי"ט	08:33 72
17:55 ר"ת	09:12 ג"א

לקוחות כללית ברכסים
קיבלתם תוספת שבת לבריאות!
מרפאת שבת זמינה! מרפאת סביון, רח' סביון 40

שעות פעילות: ליל שבת 18:00-20:00 | שבת 8:00-12:00
מנהל קשרי קהילה לשירותכם! דני בוקובזה 054-8457898

הטובה באה לאדם דווקא מתוך קושי

**"וַיֵּאָסֶר יוֹסֵף מִרְכַבְתּוֹ וַיַּעַל לְקִרְיַת יִשְׂרָאֵל אֲבִיו
 גִּשְׁנָה וַיְרֵא אֵלָיו וַיִּפֹּל עַל צַוְאָרְיוֹ וַיִּבְךְּ עַל צַוְאָרְיוֹ עוֹד"
 (בראשית מו, כט)**

פירש"י: "אבל יעקב לא נפל על צוארי יוסף ולא נשקו, ואמרו רבותינו, שהיה קורא את שמע" והקשו, כיון שזמן קריאת שמע היה, מדוע גם יעקב לא קרא קריאת שמע. ביאר המהר"ל בגור אריה, שדווקא יעקב קרא קריאת שמע ולא יוסף, כיון שיעקב ראה את יוסף בנו מלך, מיד נכנסה בלבו אהבתו ויראתו של הקב"ה, וראה בכך את **מידותיו הטובות והשלמות**, ואיך משלם הקב"ה שכר טוב ליראיו, שהנה אחר הצער הגדול שהיה לו בעבורו, רואה אותו למלך. וכיון שכך, היה מתגבר בלבו אהבת ומלכות ה' שטוב שעשה כן, ועל ידי שקרא קריאת שמע שנזכר בה ייחוד מלכות שמים ואהבתו, הביע את אהבתו. כלומר, המהר"ל מבאר, שאין הכוונה שהגיע זמן מצות קריאת שמע, אלא קרא קריאת שמע כדי להראות ולחזק בלבו את אהבת ה' שחש באותו זמן המיוחד בו נגלה אליו יוסף.

יעקב אבינו אחר ששמע על פטירת יוסף, היה במצב של "וימאן להתנחם" חרב עליו עולמו, הוא סבר שהפסיד את כל תפקידו בעולם, כיון שכל תפקידו היה להעמיד שנים עשר שבטים ועכשיו כביכול כלתה לו ברית זו, מאחר ויוסף איננו. אמנם עתה התברר, שהקב"ה לגדל אהבתו אותו, הכין מראש את יוסף במצרים, כדי שבני ישראל יוכלו להחזיק מעמד בגלות.

פרשה זו לא לשעה נכתבה אלא לדורות, להורות לנו איך דרכו של הקב"ה בהנהגתו את העולם, שכל כוונתו בהביאו על האדם צרות וקשיים, הינם להביא לפניו **בסוף האור והישועה**, ועל האדם להתחזק שהכול נעשה בעצם לטובתו. דברים עשירים בכך מצאנו בדברי הרמח"ל בדעת תבונתו וז"ל: וכך אמרו חז"ל על יעקב אבינו ע"ה "ויאמר ישראל למה הרעותם לי", ר"ל בשם רבי חמא מעולם לא אמר יעקב אבינו דבר של בטלה, אלא כך, אמר הקב"ה אני עוסק בהמליך בנו במצרים והוא אומר למה הרעותם לי.

והיינו, כי כל זמן שהיה יעקב אבינו בצער על פרישת יוסף ממנו, הקב"ה לא היה אלא מגלגל גלגולים להמליך יוסף ולהחיות את יעקב בשלום, אלא שמתוך שעצה עמוקה היתה היה הצער עובר על יעקב. וזה בנה אב, שלכל עילוי שרוצה הקב"ה לתת לאדם או לעולם, הנה כל זמן הזדמן הטוב, אינו מזדמן ובא אלא מתוך עומק עצה נסתרת, ועל כן **יקרה קודם לו צער**, והרי זה כעניין שאמרו רז"ל, שלש מתנות ניתנו לישראל וכולם לא ניתנו אלא על ידי ייסורין, עכ"ל.

אין לשער את גודל אהבת ה' שנזכה לראות לעתיד לבוא, כשנראה איך **שכל הצרות**, בלי יוצא מן הכלל, **היו לטובה**. לא שלעתיד לבוא נשיג את כל התכלית בכוונת ה', כי המעשה הקטן ביותר, עמוק כל כך שאי אפשר להשיגו בשלמות, רק מה שנשיג הוא שהכול היה לטובה. גם עכשיו שאנו במצב של "ואמונתך בלילות" שלא מבינים את

מעשה ה', צריך להתחזק שכל פרטי המאורעות היכן כל אחד נולד, מה עבר עליו, וטבעו שנולד עמו, הכול לטובה.

מבקשים סייעתא דשמיא ומאיך מביאים על עצמנו מפריעים

"וַיֵּאָמֶר יוֹסֵף אֶל אָחָיו אֲנִי יוֹסֵף הַעוֹד אֲבִי חַי וְלֹא יָכֹל אָחָיו לַעֲנוֹת אֹתוֹ כִּי נִבְהַלּוּ סַפְּנוֹ" (בראשית מה, ג)

ידועים דברי המד"ד (צג, י): אבא כהן ברדלא אמר, אי לנו מיום הדין אי לנו מיום התוכחה, יוסף קטנו של שבטים היה ולא היו יכולים לעמוד בתוכחתו וכו', לכשיבוא הקב"ה ויוכיח כל אחד ואחד לפי מה שהוא על אחת כמה וכמה. פירש הבית הלוי, שמלבד הדין שיהיה לכל אחד, עוד יבוא הקב"ה ויוכיחו. כי תוכחה מהותה, סתירת טענת הצטדקות מצד האדם. דהיינו, אחד שקימץ במצוות, ולהגנתו יבוא ויאמר שהיה מצומצם בכספו, יבוא הקב"ה ויראה לו, שבדברים אחרים היה לו ממון דיו לצרכים שבאמת רצה.

כן היה אצל יוסף ואחיו, יוסף הוכיח כנגד האחים, היאך לטענתכם צערו של אביכם חשוב לכם, כפי שאמרתם "יש לנו אב זקן", וכן ביחס לבנימין "ונפשו קשורה בנפשו", הלא אני אחיכם שמכרתם אותי, איך אז לא חסתם על צער אביכם. כנגד סתירה זו מיניה וביה **לא היה להם כל תשובה**.

אנו מבקשים מהקב"ה סייעתא דשמיא בלימוד התורה, ביראת שמים ובכל העניינים אך עלינו להוכיח שזהו רצוננו אמיתי, ולא שמעשינו ח"ו סותרים את מעשינו, מחד מבקשים על התורה ומאיך מביאים על עצמינו מפריעים. לכן היושב ולומד ומחזיק בכיסו פלאפון בזמן הלימוד ומייצר לעצמו מפריעים, **אין שום אפשרות שבקשתו לסייעתא דשמיא תיענה**. מלבד שמבחינה הגיונית, ראשו לא יכול לשקוע בלימוד, כשחלק ממחשבותיו דרוכים למכשיר. רבי שמואל הלוי וואזנר זצוק"ל אמר: בדרך כלל אני לא שולח בחורים מהשיבה, אבל מי שמחזיק פלא פון אני משלח.

להערות: ia0527658778@gmail.com

אלינא דהלכתא
 נדונו הלכה לעורר המעיניים

**קדושה דסידרא בישיבה או בעמידה?
 הרב ישראל ארלנר**

מעלת אמירתה

איתא בגמ' בסוטה [מ"ט]: 'אמר רבא בכל יום ויום מרובה קללתו משל חבירו וכו', ואלא עלמא אמאי קא מקיים, אקדושה דסידרא ואיאה שמיא רבה דאגדתא'.

ופרש"י [ד"ה 'אקדושה דסידרא'] 'שלא תיקנו אלא שיהיו כל ישראל עוסקין בתורה בכל יום דבר מועט שאומר קריאתו ותרוממו, והן כעוסקין בתורה. וכיון שנוהג בכל ישראל בתלמידים ובעמי הארץ, ויש כאן שתיים א' קדושת השם. ב' תלמוד תורה, חביב הוא. וכן יהא שמיא רבה שעונין אחר הגדה, יש בו תורה וקידוש השם, עכ"ל. והיינו שבדברים אלו יש חביבות מיוחדת לפני ה', ובעבורם הוא ממשיך לקיים את העולם.

ומגודל מעלת קדושה דסידרא כתב רב עמרם גאון [הובא בבית יוסף ס"ח קל"ב] שאין לצאת מבית הכנסת קודם קדושה דסידרא, משום דאין לזלזל בדבר שהעולם עומד עליו.

האם יש לישוב בדוקא?

בזוהר [פרשת תרומה סוף דף קל"ב] משמע שיש לומר קדושה דיוצר בישיבה דוקא. וכן דעת האר"ז"ל [שער הכונות דרוש ב' דף ל"ח ע"ה] דע"פ הסוד יש לומר קדושה דיוצר דוקא במישוב. וכ"כ המג"א [ס"י נ"ט סק"ב] בשם ספר הקנה, 'קדושה דיוצר יש לאומרה דוקא בישיבה'.

והאמנם שהם דיברו בקדושת 'יוצר'. אבל בפרי עץ חיים [קריאת ס"ח פ"ה] משמע ש'קדושה דסידרא' שוה לקדושה של 'ובא לציון', דשניהם בעולם הבריאה. ולכן גם את קדושת ובה לציון יש לומר דוקא במישוב. והובא בכף החיים [ס"י

נ"ט סק"כ].

אכן, מדברי הגר"א בביאורו [ס"י כ"ה ס"ק כ"ט] מבואר שיכול לאומרה בין בישיבה בין בעמידה, עיי"ש. ועיין בפמ"ג [א"א ס"י נ"ט סק"ב]. ועיין עוד בדרך ישרה [פ"ח הערה 3].

הנהגת החזו"א בקדושה דסידרא

והנה בספר פאר הדור [ח"ג עמ' כ"ח הערה 62] מובא שהחזו"א היה נוהג לומר קדושה דסידרא בעמידה. ושאל אחד מתלמידיו מדוע נוהג כן, והרי ברי"ף גיאות בהלכות ספירת העומר משמע שיש לישוב. וביאר טעמו, **איך אפשר לישב בשעה שמקדישים את השם**. וכן נהג הגר"ח קניבסקי [אלא ד' אמות של הלכה פט"ז ס"א] לעמוד מ'קדוש קדוש' עד 'לעולם ולעלמי עלמאי'.

ובספר 'זה השלחן' [ח"א עמ' י"א י"ב] האריך בהנהגת החזו"א. והסיק ג"כ שהוא מטעם שגדולה קדושה דסידרא שעליה העולם עומד, עיי"ש.

ושוב נמצא סברא זו להדיא בדברי בן הרמב"ם בספרו 'המספיק לעובדי השם' [ח"ב כ"ה] שכתב אודות העמידה בקדושה דסידרא בזה"ל 'והנה השתדלנו לעמוד בו וכו' כדי להזדרז בעבודתו יתעלה'.

וכך נמצא גם בספר 'בית קלם' [ח"א עמ' קצג] בשם ר' אליהו לופיאן, דלהגרש"ז מקלם זצ"ל היה 'הרגש' לעמוד בקדושה דסידרא. והיות ואם היה נעמד בקדושה חשש שיהיה זה בגדר פסק הלכה אצל הרואים, לכן נשאר לעמוד כבר מתחילת אשרי. וכן נהג מורינו המשגיח רבי דב יפה זצ"ל לעמוד לקדושה דסידרא מתחילת 'אשרי' כמנהג הסבא מקלם.

מל עכו"ם זה פועל בנפשו ואינו מחתך בשר בעלמא.

עוד יש להקשות שרבו הפירושים למה יוסף מל את המצרים, חלקם עפ"י דרך הקבלה, והראשון לציון בסי' רס"ג ביאר שיוסף מל אותם לצורך עצמו שלא ישא בת ערלים ואיך נעלם ממנו דברי הזוהר שיוסף נענש ע"כ והיה לו להביא כראיה לאיסור וגם בשו"ת מעיל צדקה משמע שיוסף נענש בגלל שלא היה טעם להיתר ומשמע שבאופן שזה בשכר או משום איבה שרי. ועיי' בסימן רס"ח סעיף ט' שם השו"ע העתיק לשון הרמב"ם ולא נחלק עליו הרמ"א שם. וביו"ד סי' קנ"ח פסק הרמ"א שלהתחכם ברפואה הותר ליהודי לרפאות גוי, וא"כ לפי הראשון צ"ע עשה כן לצורך עצמו וכך פי' בספר "באר בשדה" שצוה אותם למול כדי שישמע אביו, ודמי למל עכו"ם כדי להתחכם ברפואה ששרי.

ובמד"ר שהובא לעיל ש"החיתנו" זה גם לעוה"ב, משמע שהיה פה כוונה לגרות.

שמה יתלווה עם ישראל ויהרגנו, וגם במילה חוששים שישמשו בזה להראות יהדותו, ותמה ע"ז בשאלת שמואל שכל זה בארצות הנוצרים אבל בארצות ישמעאל בלאו הכי כולם מהולים, והוסיף המעיל צדקה את דברי הזוהר שיוסף הצדיק נענש שמל את המצרים, ולעת עתה לא מצאתי את הזוהר הנ"ל, ומה שכן מופיע זה במהרח"ו בפרי עץ חיים שער המצות פ"ז שבעוון שהחתים בבית קודש שיש בה ה' נענשנו בהא לחמא עניא, (יש להתבונן דלשון המדרש שכפאן למול, ולא כתוב שהוא עצמו מלם). ובטעמא דקרא פ' ויגש הקשה מה הראיה מה שהראה לאחיו מילתו והרי כל המצרים נימולו (ויעיי' ברמב"ן ובשאר המפרשים) ות' שצוה להם למול בלי לפרוע, וא"כ אין ע"ז שם מילה כלל ושו"ר בספר "ברית אברהם הכהן" שהמל עכו"ם באופנים שמוותר, שימול אותו בלילה או קודם היום השמיני. אמנם בזוהר פרשת במדבר מבואר שמשעה רבנו חשב מעול מלך הבשן מחמת שאברהם אבינו מג' אותו, ולזה אמר לו ה' "אל תירא אותו" מחמת שפגם בביתו רואים שישראל

זאת בפשיטות וביאר הלבוש שלמה נתתם עכו"ם בחותם קדוש ונסיר חרפתו ממנו. והרמב"ם בהל' מילה פ"ג ה"ז פי' שהוא מתכוון למצות מילה, וכך כתב בת' ק"י שלשם גר שכתוב בברייתא, הכוונה לשם מצות מילה אע"פ שנשאר בגוייתו והאיסור הוא רק באופן שמל בסתם או לשם רפואה.

וכתב הט"ז ע"ד הרמ"א שנ"ל הטעם שמכיוון שכתוב שאברהם אבינו יושב בפתח הגיהנום ואינו מניח מי שמהול להיכנס שם זה שמל מבטל סימן המילה מישראל, ותמה הש"ך שהרי גם מפורשת שישראל מל את העכו"ם וכו' וכל האיסור במורגא זה בחינם, אבל בשכר ודאי ששרי ולפי טעם הט"ז גם בשכר יהיה אסור. והראשון לציון הקשה שהרי בני ישמעאל מלים לאלפים ולרבבות, ועוד י"ל שמבואר בעירובין "שמי שבא על הכותית משכה ערלתיה ולא מבסקר ליה" כש"כ עכו"ם שכל חייו כהפקר. ובפתי"ש הביא משו"ת מעיל צדקה סימן י"ד טעם נוסף לאיסור דאיתא במנחות מ"ג. שאסור למכור להם טלית מצויצת

איתא במד"ר פ' מקץ "אשר יאמר לכם תעשו", ר"א בר כהנא אמר כפאן למול, והמדרש מוכיח שהמצרים מלו את עצמם מדכתיב בפרשתנו "החיתנו" ולא חיתנו שתיבת ה' רומזת על חיי העוה"ב שנתן להם ע"י המילה (הוב"י בסי' רס"ה הביא אבודרהם, שענין נתינת יין בפי התינוק פעמיים בעת שאומרים "בדמיון חיי" לרמוז שע"ז זוכה לעוה"ב ולעוה"ב, ואולי מקור האבודרהם ממדרש זה)

והנה הגמ' בע"ז כ"ו: "ת"ר ישראל מל את העכו"ם לשום גר לאפוקי משום מורגא דלא" ופרש"י דמורגא היא תולעת דהיינו חולי ואסור לרפאותו בחינם רק בשכר, ותוס' מביא את הגמ' בגיטין ע. דרב שימי בר אשי ריפא עכו"ם מצרעת ותוס' כתב שהיה בזה משום איבה ותוס' בע"ז אומר שזה היה בשכר או כדי להתחכם ברפואה,

והנה בפירוש הברייתא "לשום גר" נחלקו רבותינו, הרבינו ירוחם הביא הב"ב בסי' רס"ו ומקור דבריו מתשובות רב נטרונאי גאון שביאר שהכוונה לשם גרות, והרמ"א בסימן רס"ג כתב

יבא, ספריקה!

הרב עמרם יעקוביץ

מישנת המעשה

מעשים נחמדים

"שאלתי מה עשית למעלה?" ריח חזק של קפה שחור זול יצא מפיו... רק רצתי שיתרחק, שאוכל שוב לנשום.

השניות עברו כמו נצח, בראש אני פעם ראשונה פונה אליו... אל אבינו שבשמיים כמובן.

אני עוצם את עיני ומבקש ממנו רק דבר אחד שישים לי את המיילים הכנונות בפה שלי "שפתי תפתח ופי יגיד תהילתך"... תוך כדי אני גם מבטיח שאם הוא מוציא אותי מפה חי, אני שלו. לעד.

אני פותח את עיני ואומר: "אתם ראינים פעם איזה נוף מהמם יש משם?"

שקט מפיח משתרר בכל החדר. אף אחד לא מניף עפעף...

ואז... צחוק גדול השתרר באוויר חחח... חחח... זה היה החוקר הראשי שהתחיל לצחוק בכל רם ואחריו הצטרפו כל השוטרים...

"יאללה, יאללה יא יהודי משוגע, לכו הביתה!"

אני מסתכל על מוטי ולא נשאר לנו אלא גם לצחוק. אבל זה הצחוק שכולו בכי...

ברחמי של ה', יצאנו לאור העולם מאושרים ושמחים.

בדרכנו לנמל אני אומר למוטי: "אתה יודע היום עשיתי את האטרקציה הכי גדולה שעשיתי בחיים!"

"מה? אמר מוטי בקצת חשש וסקרנות.

"חזרתי בתשובה!"

רצית טיול מעניין, מרגש? קיבלת! וכנראה גם האחרון שלך בחיים!"

"אני לא מיוחד מהם!" צעקתי למוטי בפיח "אני ממשיך לעלות!"

הסתכלתי למעלה, אני כבר פה. עוד עשרים מטר כאשר אבדתי, אבדתי!

שהגעתי למעלה הבנתי שבעצם זה הכי למטה שיכלתי להגיע... נכנעתי

ירדתי בכבוד למטה, לא היה לי למה למחר, מוטי כבר מזמן היה אזוק בשרשראות בתוך המשאית.

ניסתי להבין על מה כל מהומה. הם הסבירו לי שהפרמידות זה דבר קדוש אצלם ושאסור לטפס עליהם, מעין 'שמורת טבע'.

נלקחנו בכוח לתחנת משטרה. הושיבו אותנו בחדר מעופש על יד השולחן.

לאחר כמה דקות הגיעו החוקרים.

הם לא בזבזו זמן והגיעו ישר לעניין.

"אנחנו יודעים שרציתם לשים פצצה על הפרמידה! זה הסוף שלכם, יתנו לכם גזר דין מוות!"

מוטי לא יכל לעמוד בזה והתפרץ בבכי...

"מה? מה פתאום!" צעקתי בפחד.

"אז מה עשית שם למעלה???" צעק החוקר.

אני מסתכל עליו, פחדתי אפילו לבלוע את הרוק...

החוקר הראשי מקרב את פרצופו לפני,

לחזור הביתה..." התבכיינו מוטי.

אבל אני רציתי עוד אטרקציה אחת אחרונה... סובבתי את ראשי לכל עבר אולי בכל זאת נספיק משהו קטן לפני שחוזרים"

ואז ישרתי ראשי וחיוך ענק נמרח על כל פני.

"מוטי, אתה חושב על מה שאני חושב?"

"אל תגיד לי... לא, לא, לא! אין סיכוי אני לא משתף איתך פעולה!"

מוטי עוד לא הספיק להגיד את הלא' השני, ואני כבר היית באמצע ריצה מהירה לעבר הפרמידות...

"אתה לא נורמלי! אבל ככה אני אוהב אותך"

אמר מוטי ורץ לעברי... "חכה לי, בוא נראה מי מגיע ראשון למעלה!"

יעקוביץ, יש לך מושג באיזה גובה הפרמידה?

אז תקשיב טוב, מדובר על 1400 מטר!!! שכל מדרגה היא בגובה של יותר ממטר. תעשה חשבון לבד...

בקיצור, אני נעצר באמצע הדרך ומסתכל על מוטי מלמטה, "נו מוטי? ואתה חשבת ללכת הביתה!"

ואז תוך כדי שאני מדבר עם מוטי, עשרות ניידות משטרה מגיעות ומקיפות את הפרמידה, המוני שוטרים מתקבצים בתחתית הפרמידה ומכוונים את נשקם. "זהו זה הסוף שלנו" אמר מוטי בפחדנות.

"יעקוביץ, יש לי סיפור בשבילך לפרשת ויגש"י פנה אלי חבר בהתרגשות.

"איזה סיפור? על מה אתה מדבר?"

"נו, אתה כותב סיפורים לא? יש לי בשבילך משהו מתאים לפרשת השבוע"

"על מה הסיפור?"

"אתה רואה את הכיפה הזאת על ראשי...? פעם היא לא הייתה שם..."

"מה? חכה רגע, נשמע מעניין, אביא נייר ועט..."

*

"אז ככה, לפני הרבה שנים, אמרתי לחברי הטוב: 'מוטי, אנחנו יורדים למצרים, בלי יוכוחים!'"

"לאן?? מה נעשה שם?" התפלא.

"נמצא, יהיה בסדר אנחנו יורדים למצרים!"

בדרך לא דרך הגענו למצרים. שטנו על הנילוס, רכבנו על גמלים...

שלושה ימים של טיולים בכל רחבי מצרים.

אחרי שהתעייפנו, אמר לי מוטי "אני חושב שעשינו את כל האטרקציות שקיימות במצרים אפשר לחזור הביתה" אמרתי למוטי: "מה זה טיול של פנסיונרים? אני צריך משהו יותר אתגרי!" התעקשתי.

"הגוף שלי כבר רוצץ ושובור אני רוצה